

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Katarzyna Gonera

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z wniosku A. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z udziałem zainteresowanych Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego w E. i M. R.

o składki na ubezpieczenie zdrowotne,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 lutego 2013 r.,

zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 30 października 2012 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 30 października 2012 r. Sąd Apelacyjny III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawczynie A. R. od wyroku tego Sądu z dnia 26 czerwca 2012 r., wydanego w sprawie z udziałem zainteresowanych Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego w E. i M. R., którym oddalono apelację wnioskodawczynie od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w E. z dnia 25 stycznia 2012 r., oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w E. z dnia 8 czerwca 2011 r., stwierdzającej, że podstawa wymiaru składek za zainteresowaną

M. R. z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz wnioskodawczynie (płatnika składek) za okresy: od maja do czerwca 2010 r., za wrzesień 2010 r. oraz od listopada do grudnia 2010 r. - wynosi 0,00 zł.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że przedmiotem sprawy, w której wniesiona została skarga wnioskodawczynie, były należności składkowe na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu zawartych umów zlecenia z zainteresowaną. „Bezsporne w sprawie jest, że wysokość składek wynosiła (...) kwotę 164,44 zł”. Tymczasem w myśl art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach majątkowych, których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych.

W zażaleniu wnioskodawczynie domagała się jego uchylenia i nadania biegu skardze kasacyjnej, podnosząc zarzut naruszenia art. 398² § 1 k.p.c. zdanie drugie „przez błędną interpretację tego przepisu do sytuacji z niniejszej sprawy przez przyjęcie, że sprawa ma charakter majątkowy, gdyż w rzeczywistości sprawa dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, przy którym kryteria określone w przepisie art. 398² § 1 k.p.c. zdanie pierwsze nie mają tu zastosowania”.

W ocenie wnoszącej zażalenie, „nie było spornym w sprawie, iż zainteresowane podlegały ubezpieczeniom zdrowotnym w spornych okresach, a istotą sporu było kto ma odprowadzić składki należne za nie z tego tytułu”. W zażaleniu wskazano, że sprawa o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego jest sprawą, w której kasacja jest dopuszczalna na podstawie art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. - „z uwagi na zakres podmiotowy i przedmiotowy ubezpieczenie zdrowotne ma charakter ubezpieczenia społecznego” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2004 r., I UZ 35/04, OSNP 2005 nr 7 poz. 101).

Wnosząca zażalenie podkreśliła, że organ rentowy w wyniku przeprowadzenia jednej kontroli u jednego płatnika, sporządził jeden protokół pokontrolny i w „zestawieniu osób świadczących usługi w ramach umów cywilnoprawnych na rzecz własnego pracodawcy wykazanych w miesięcznych raportach rozliczeniowych” umieścił łącznie 316 osób. Na tej podstawie „zamiast sporządzić

jedną Decyzję i objąć nią wszystkie 316 osób sporządza 316 Decyzji w tym celu, by ewentualnie utrudnić lub uniemożliwić dochodzenia praw w postępowaniu kasacyjnym”. Tymczasem - w razie objęcia jedną decyzją wszystkich 316 osób - „mogłyby mieć zastosowanie przepisy o współuczestnictwie jednolitym - art. 73 § 2 k.p.c. - i wówczas wartość sporu, kwota należnych składek na ubezpieczenie zdrowotne za wszystkie 316 osób byłaby to kwota ponad 200.00,- złotych, która wówczas również spełniałaby warunki dopuszczalności skargi kasacyjnej w oparciu o przepis art. 398² § 1 k.p.c. zdanie pierwsze”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Co najmniej mało precyzyjne zażalenie jest uzasadnione, ponieważ wprawdzie Sądy obu instancji oznaczyły przedmiot postępowania jako sprawę „o składki na ubezpieczenie zdrowotne”, ale orzekły w niej na podstawie art. 8 ust. 2a w związku z art. 16 ust. 1a opozycji do art. 9 ust. 1 w związku z art. 32 i art. 66 ust. 1 pkt 1a i art. 69 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, po uznaniu, że zainteresowana M. R. nie podlegała ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umów zlecenia zawartych z prowadzącą pozarolniczą działalność wnioskodawczynią A. R., ale podlegała temu ubezpieczeniu z tytułu pracowniczego zatrudnienia w zainteresowanym Wojewódzkim Szpitale Zespolonym w E. W istocie rzeczy przedmiotem osądu było przede wszystkim ustalenie niepodlegania zainteresowanej ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umów zlecenia zawieranych z wnioskodawczynią, czego konsekwencją były „zerowe” podstawa i wymiar składek na ubezpieczenie zdrowotne z tego negatywnego uznania. Kontrowersje dotyczące „konfiguracji” wymienionych podmiotów stosunku ubezpieczenia zdrowotnego wymagały przesądzenia tego, z którym z wymienionych podmiotów (wnioskodawczynią czy zainteresowanym Szpitalem) M. R. pozostawała w stosunku ubezpieczenia zdrowotnego i który z nich był zobowiązany do opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne od przychodów uzyskiwanych z umów nazwanych umowami zlecenia, w zakresie których zainteresowana M. R. wykonywała usługi zlecenia na rzecz wnioskodawczynie A. R., prowadzącej zarejestrowaną pozarolniczą działalność w zakresie usług pielęgnarskich i

lekarskich, pozostając równocześnie w stosunku pracy z zainteresowanym Szpitalem, w którym świadczyła „tożsame” - w ramach pracowniczego zatrudnienia - czynności, objęte spornymi umowami zlecenia. Jeżeli osąd sprawy „o składki na ubezpieczenie zdrowotne”, co do których wysokości nie było sporu, zależy od ustalenia zgodnego z prawem tytułu ubezpieczenia zdrowotnego, to sprawa dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego i ma charakter kasacyjny bez względu na wartość kasacyjnego zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.).

W spornym zakresie Sądy obu instancji uznały, że na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej „właściwym” podmiotem oraz płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne jest zainteresowany pracodawca, który nie zawierał „dodatkowych” (obok stosunku pracy) umów zlecenia z zainteresowaną M. R., która świadczyła usługi medyczne za pośrednictwem „osoby trzeciej” (wobec stosunku pracy) - prowadzącej pozarolniczą działalność wnioskodawczynie A. R. W ocenie Sądu Najwyższego, sprawa z zakresu ubezpieczeń społecznych, której przedmiotem są niesporne co do wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne, ale sporna jest „podmiotowa konfiguracja” stosunku ubezpieczenia zdrowotnego, ma charakter sprawy o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego między właściwymi podmiotami stosunku ubezpieczenia zdrowotnego. W tym zakresie Sąd Najwyższy przyznał rację twierdzeniu wnoszącej zażalenie, że „w rzeczywistości sprawa dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego”, co uzasadniało zreformowanie zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁶ k.p.c.